

Árukészlet: a forgalom lebonyolítását biztosító áruállomány, árumennyiség.

Készletezés: a készletekkel kapcsolatos döntések és gyakorlati teendők összessége.

A készletezés hosszú távú döntései (a készletek nagysága és összetétele)

Készletezési politika: azon elképzelések összessége, amelyben a vállalkozás meghatározza, hogy milyen *készletnagyságot és összetételt* alakít ki és ezt hogyan biztosítja a *forgalmazás zavartalanságának* érdekében.

↳ a készletezésre vonatkozó *stratégiai terv*

Cél ➔ az *optimális készletnagyság* kialakítása egy adott időszak átlagában.

Optimális készletnagyság (egy adott időszak átlagában):

- a forgalom zavartalan lebonyolítását lehetővé teszi
- a legnagyobb árbevételt biztosítja a készletezéshez kapcsolódó költségek minimalizálása mellett

Az optimális készletnagyságot befolyásoló tényezők:

- a forgalom nagysága, időbeli hullámozása
- a beszerzés gyakorisága, mennyisége, szállítási távolság
- a forgalomba hozott áruk jellege, választéka, helyettesítő áruk köre
- a tároló kapacitás, a hálózat területi elhelyezkedése
- a készletezéshez kapcsolódó költségek
- a vállalkozás pénzügyi helyzete

a) A forgalom nagysága, időbeli hullámozása

A készletnagyságot mindig a forgalom igényeihez kell igazítani.

Növekvő forgalom ➔ nagyobb készletet igényel

Csökkenő forgalom ➔ kisebb készletet igényel

↳ egyes áruk akciója fellendítheti a többi áru forgalmát is

Időbeli hullámozás ➔ évszakok/ünnepek/fizetésnap/munkaidő

b) A beszerzés gyakorisága, mennyisége, szállítási távolság

A beszerzés gyakorisága és a készletnagyság között *fordított arányú összefüggés* van.

gyakori beszerzés → alacsony átlagos készletnagyság

ritkább beszerzés → magas átlagos készletnagyság

Az áru-utánpótlási időt befolyásolja:

- **áru jellege** → gyorsan romló/divatérzékeny árukat gyakrabban kell beszerezni
- **szállító feltételei** → a kisebb vállalkozások gyakran kénytelenek a szükségesnél nagyobb mennyiséget rendelni (a szállító nem szállít bizonyos mennyiség alatt)
- **szállítási távolság** → nagy távolság = nagy szállítási költség

c) A forgalomba hozott áruk jellege, választéka, helyettesítő áruk köre

Biológiai/kémiai/fizikai jellemzők, divatérzékenység, fizikai vagy erkölcsi avulás jellemezte árukból az alacsony készlet a célszerű.

↳ DE a készlethiány más áruk forgalmát is leronthatja

Ha a választék mélysége nagy → nagy mennyiségű készlet kell

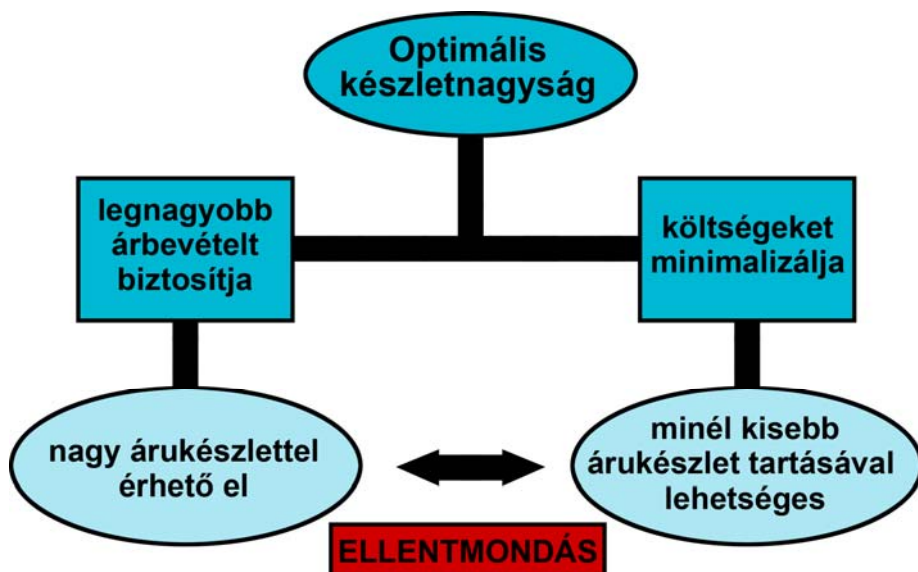
A helyettesítő áruk csökkenthetik a tartott készletet, mert a fogyasztónak lesz mivel kielégítenie szükségleteit, akkor is ha az adott termék kifogyott.

d) A tároló kapacitás, a hálózat területi elhelyezkedése

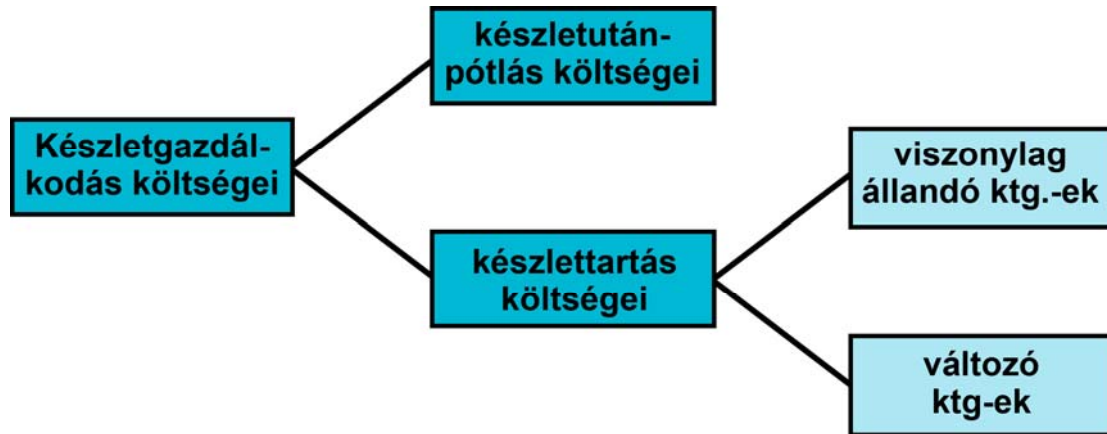
Raktári kapacitás korlátozza a tartható készlet mennyiségét.

↳ A speciális tárolási igényű áruk esetén külön is vizsgálni kell az adott raktárrész kapacitását.

e) A készletezéshez kapcsolódó költségek

A két tényező *együttes optimalizálása* a készletgazdálkodás feladata.

Készletutánpótlás költségei: a beszerzéshez kapcsolódó szállítási, rakodási költségek.

↳ szállítási gyakoriság és a távolság függvénye

Készlettartás költségei: az áruk tárolása, raktári mozgatása során felmerülő költségek.

Viszonylag állandó (fix) költségek: rövidebb távon *nem változik* a mértékük, mivel *függetlenek* a raktározott árumennyiségtől.

- raktárépület értékcsökkenési leírása vagy bérleti díja
- raktározáshoz, árumozgatáshoz használt gépek, eszközök értékcsökkenési leírása
- raktár üzemelési, fenntartási költségei (áram, víz, gáz, stb.)
- raktározással kapcsolatos ügyviteli költségek

Változó költségek: a raktározott árumennyiségtől *függően* (de nem biztos, hogy azzal egyenes arányban) *változnak*.

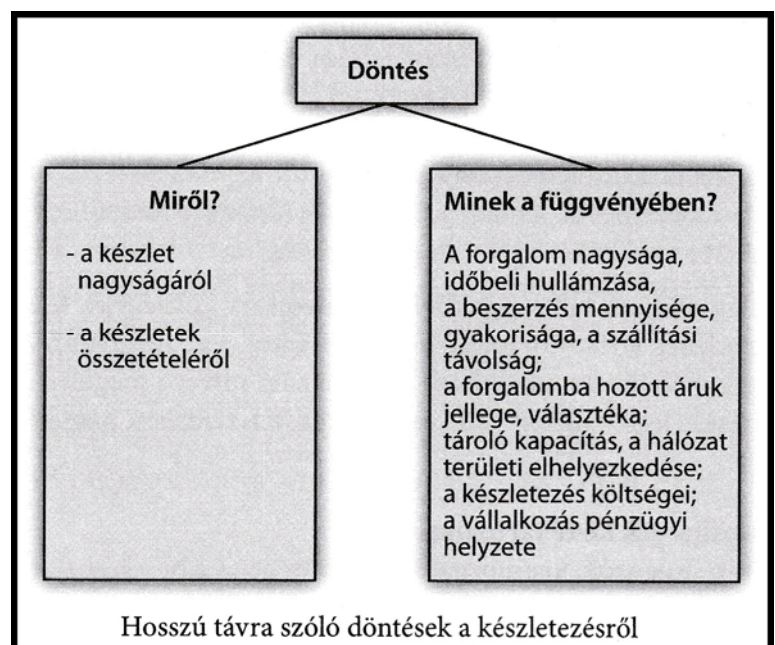
- raktári dolgozók bérköltsége és a bérek közterhei
- speciális tárolás költségei (hűtés, páratartalom szabályozás, stb.)
- árumozgató gépek üzemeltetési költségei
- tárolási veszteségek (romlás, avulás, stb.)

f) A vállalkozás pénzügyi helyzete

Nagyobb tőkeerő = több lehetőség és nagyobb érdekérvényesítő képesség.

Az eddigiek összefoglalása →

TK. 103-110. old.

A készletezés hosszú távú céljait megvalósító módszerek

- a készletutánpótlás gyakoriságának és tétel nagyságának meghatározása
- a raktározás helyének és a tárolás módjának meghatározása
- a készletnyilvántartási rendszer kialakítása

1. A készletutánpótlás gyakoriságának és tétel nagyságának meghatározása

Cél az **optimális készlet nagyság** kialakítása ➔ éppen akkora készlet, ami a forgalom zavartalanságát biztosítani tudja, de a költségeket a minimumon tarja.

↳ Ezt szolgálja a **szállítás gyakoriságának** és a **tétel nagyságának** a megfontolt meghatározása.

A készletgazdálkodási politika alaptípusai:

- **Állandó időközönként azonos mennyiség rendelése:**
 - Viszonylag egyenletes forgalom esetén célszerű.
- **A jelzőkészlet-szint elérésekor állandó mennyiség rendelése:**
 - Állandó mennyiség rendelése változó időközönként.
 - A rendelés időpontja a jelzőkészlet-szinttől függ ➔ ha elérjük, rendelünk.
- **Állandó időközönként megadott készletszintre való feltöltés:**
 - Változó mennyiség rendelése állandó időközönként.
 - A rendelés mennyisége a vevői igényektől függ.
 - Lehetővé teszi a forgalom ingadozásaihoz való alkalmazkodást.
 - ↳ kis forgalom ➔ kis mennyiség / nagy forgalom ➔ nagy mennyiség rendelése
 - Szállítói rugalmasságot igényel.
- **A jelzőkészlet-szint elérésekor az aktuálisan adott készletszintre való feltöltés:**
 - Változó mennyiség rendelése változó időközönként.
 - A rendeléssel elérni kívánt készlet a forgalom igényeihez igazodik.
 - ↳ Nincs kitüntetett készletszint.

Jelzőkészlet: az a minimális árumennyiség, mely az áru-utánpótlási időt is figyelembe véve, a forgalom zavartalan lebonyolításához szükséges.

Megadott készletszint: az a készletmennyiség, amelynek tartása az adott vállalkozásnál kívánatos a vevői igények zavartalan kielégítéséhez.

MIKOR rendeljünk?			
állandó időközönként		a jelzőszint elérésekor	
MENNYIT rendeljünk?			
állandó mennyiséget	a megadott készletszint eléréséhez szükséges (változó) mennyiséget	állandó mennyiséget	a megadott készletszint eléréséhez szükséges (változó) mennyiséget

2. A raktározás helyének és a tárolási módnak a meghatározása

A raktározás helyének megválasztása során figyelembe veendő szempontok:

- *a kereskedelmi tevékenység jellege*
- *az áru jellege*
- *az alkalmazott értékesítési mód*
- *a vállalkozás pénzügyi helyzete*

a) A kereskedelmi tevékenység jellege:

- *C+C raktáráruhá* ➔ városhoz közel, jól elérhető helyre
- *csomagküldő kereskedők* ➔ a központi raktár a településtől távolabb is lehet
- *nagy árutömeg tárolását, egyszerű kiszolgálási körülményeket igénylő kereskedelmi tevékenységek* ➔ nagy területű, jól megközelíthető, városon kívüli raktárak
 - ↳ nagy a költsége ➔ *közös raktárak/áruforgalmi (logisztikai) központok*
 - ↳ ipari, gazdasági centrumok és városok közelében
- *alacsony készletszintet, de igényes értékesítési körülményeket igénylő kereskedelmi tevékenységek* ➔ települések központjában, az értékesítési ponthoz közel

b) Az áru jellege:

- nagy súlyú, nagy helyigényű, nagy mennyiségű áru ➔ települések külterületei
- speciális tárolási körülményeket igénylő áruk ➔ hűtés, páratartalom, stb.

c) Az alkalmazott értékesítési mód:

- *hagyományos értékesítés* ➔ az áruk kis része az eladótérben, nagy része a kapcsolt raktárban
- *önkiszolgáló értékesítés* ➔ az áruk nagy része az eladótérben, kis része a kapcsolt raktárban
- *minta utáni értékesítés* ➔ árubemutató és rendelésvétel a mintateremben, tárolás a külvárosi raktárban

d) A vállalkozás pénzügyi helyzete:

nagy pénz = nagy raktár

kis pénz = kis raktár

A tárolás módjának meghatározása:

Figyelembe kell venni az áru jellegét, a várható tárolási időt, a tároló eszközök kapacitását, stb.

A tárolási módot úgy kell kialakítani, hogy:

- az árukészlet ne károsodjon
- helykihasználás jó legyen
- áttekinthető legyen
- áru könnyen mozgatható legyen
- a tárolás biztonságos legyen (tűz, baleset, vagyonvédelem, egészségügy, munkavédelem)

3. A készletnyilvántartási rendszer kialakítása

Készletnyilvántartás ➔ *információt* nyújt az árukészletek *nagyságának* és *összetételének* alakulásáról.

A készletnyilvántartás funkciói:

- segíti *beszerzési, készletezési döntéseket*
- felelős dolgozók *kártérítési kötelezettségének* megállapításának alapja
- *könyvviteli mérleg* elkészítésének alapja

A készletek nyilvántartása történhet:

- *folyamatos készletnyilvántartás mennyiségben és értékben*
- *folyamatos készletnyilvántartás értékben*
- *folyamatos készletnyilvántartás mennyiségben*
- *év közbeni folyamatos készletnyilvántartás nélkül (legalább évi egy leltár)*

Készletnyilvántartási rendszer	Előnye	Hátránya
<i>Folyamatos nyilvántartás mennyiségben és értékben</i>	Naprakész információkat nyújt a készletekről: <ul style="list-style-type: none">- rugalmasan igazítható áruutánpótlás- inkurrens áruk feltérképezése- jelzőkészlet-szint áruféleségenként- nem kötelező a leltározás- könnyen számba vehető a vagyon	<ul style="list-style-type: none">- a számítógépes háttér kialakítása és működtetése költséges- manuális megoldással munkaigényes (munkabérktg. nő)
<i>Folyamatos nyilvántartás értékben</i>	<ul style="list-style-type: none">- jelentős technikai háttér nélkül is megoldható	<ul style="list-style-type: none">- áruféleségenként nem nyújt információt a készletek mennyiségéről- beszerzési döntésekben a tapasztalatokra kell támaszkodni- gyakoribb leltározásra van szükség (bevételekiesés vagy munkabérktg.)
<i>Folyamatos mennyiségi nyilvántartás</i>	<ul style="list-style-type: none">- cikkenkénti információt nyújt a készletek mennyiségéről- megkönnyíti a készletekkel való elszámoltatást- felhasználható a beszerzési döntések megalapozásához	<ul style="list-style-type: none">- munkaigényes- értékadatokat nem tartalmaz
<i>Nincs év közbeni folyamatos nyilvántartás</i>	<ul style="list-style-type: none">- megspórolható a készletnyilvántartás megszervezésének költsége	<ul style="list-style-type: none">- mennyiségben és értékben sem nyújt naprakész információkat- a beszerzési döntésekben a tapasztalatokra kell támaszkodni- leltár szükséges

A készletezéshez kapcsolódó rövid távú döntések

Rövid távon a cél: a készletek *minél gyorsabb értékesítése* ➔ a beszerzésre fordított pénz minél gyorsabban megtérüljön.

Ennek érdekében a készletek áruféleségenkénti összetételét a *vevői igények szerint* kell kialakítani.

Kurrens készlet: keresett, gyorsan értékesíthető áruk.

↳ Növelni kell arányukat az árukészleten belül.

Inkurrens készlet: nehezen értékesíthető, kevésbé keresett áruk.

↳ Az inkurrens készletek tárolókapacitást és pénzt kötnek le.
Ezért mielőbb értékesíteni kell őket.

A rövid távú készletezési döntéseket megvalósító módszerek

A minél gyorsabb értékesítés érdekében:

- *biztosítani kell a raktárkészlet átláthatóságát*
- *meg kell akadályozni az áruk állagromlását*
- *fel kell számolni az inkurrens készleteket*

a) A raktárkészlet áttekinthetőségének biztosítása:

- áruféleségek elkülönített tárolása
- számítógépes rendszer
- gyorsan romló áruk és szezoncikkék figyelemmel kísérése

b) Az áruk állagromlásának megakadályozása:

A károsodás, állagromlás megakadályozásához figyelembe kell venni az áruk jellegét, tulajdonságait, egymásra hatását.

↳ Jelleg szerinti **szakosítás!**

Csak az *azonos tárolási körülményeket* igénylő áruk tárolhatók együtt
(hőmérséklet, páratartalom, *áruszomszédság*, tisztaság stb.)

c) Az inkurrens készletek felszámolása:

Inkurrens készlet kialakulásának okai:

- vevői kereslet helytelen felmérése
- vevői igények megváltozása
- nem megfelelő minőség
- minőségnek nem megfelelő ár

Akciók, kiárusítások, figyelemfelhívó eszközök, stb.